

Hallituksen kertomus Lohijoki-tiimi ry:n toiminnasta vuonna 2017

Vuosi 2017 oli yhdistyksen toiminnalle asetettujen tavoitteiden mukainen. Varsinainen toiminta käynnistyi käytännön toimien osalta heti vuoden vaihteen alussa PALUU - keräyksen materiaalin ja lupapapereiden työstöllä ja haulilla. Lisäksi laadittiin vuonna 2017 toteutettavasta vaelluskalojen siirrosta Kemijokisuusta Ounasjoelle ja Yli-Kemijoelle oma suunnitelma sekä rahoitushakemus, jossa ko. toimintaa esitettiin Lapin Ely-keskukselle/ MMM kärkihankevaroin rahoitettavaksi. Vastaavat asiapaperit laadittiin myös kalateiden toiminnan parantamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Voimayhtiöt ilmoittivat irtautuvansa edellä esitettyjen hankkeiden suunnitteluajankana vuonna 2015 allekirjoitetusta Vallitunsaaren kalatien toiminnan tehostamiseksi laaditusta yhdistyksen ja yhtiöiden välisestä aiesopimuksesta.

Keväällä 2017 Keminmaan kunta ja Lohijoki-tiimi ry allekirjoittivat Isohaaran ja Vallitunsaaren kalateiden käytöstä ja niiden toiminnan kehittämiseksi laaditun vuokrasopimuksen, joka on voimassa 1.5.2032 asti.

Kalateiden toiminnan kehittämiseen liittyvien hankkeiden mahdollisen rahoituksen ehtona voimayhtiöillä kuitenkin oli, että ko. suunnitelmat tuli hyväksyttävä Lapin liiton ja yhtiöiden perustamassa yhteistyöryhmässä.

Maaliskuussa 2017 yhteistyöryhmälle esitettiin lohien ylisiirtohankkeesta sekä kalateiden kunnostamishankkeesta suunnitelmat, joissa voimayhtiöiden rahoitusosuutta oli esim. ylisiirtohankkeessa 69 740 euroa eli yhtiötä kohti 34 870 euroa.

Kalateiden kunnostamisesta laadittiin kaikkiaan neljä eri rahoitusesitystä, joista kolmen suunnitelman osuudet muodostuivat n. 377 375 € - n. 272 000 euroksi eli pienimmillään yhtiötä kohti 69 740 euroa. Yhtiöille esitettiin vielä myöhemmin yhtä rahoitusmahdollisuutta, joka olisi kustannuksiltaan ollut huomattavasti aiempia edullisempi. Hankkeella olisi voitu käytännössä testata kalateihin esitettyjen muutosten toimivuutta, mutta esitys ei muiden esitysten tavoin kuitenkaan johtanut toivottuun lopputulokseen.

Ministeriö / Lapin Ely-keskus myönsivät yhdistykselle lohien ylisiirtohankkeelle 91 115 € rahoituksen sekä avustusta kalojen kuljetuskaluston kehittämiseen 20 000 euroa.

Hankkeiden omarahoitusosuuden rahoittamiseksi järjestetyllä valtakunnallisella PALUU -keräyksellä kerättiin varoja yhteensä 12 020 euroa. Lisäksi Kemijärven ja Savukosken osakaskunnat tukivat yhdistyksen toimintaa 2 000 eurolla, joka käytettiin myös hankkeen omarahoitusosuuden kattamiseen. Omarahoitusosuuden loppuosan rahoitti Lohijoki-tiimi ry 44 530 eurolla.

Koska kalateiden kunnostaminen ja kehittäminen ei toteutunut edellä esitetystä syistä, päätettiin käynnistää pieni Lapin Ely-keskuksen myöntämin kärkihankevaroin rahoitettu Vallitunsaaren kalatien kunnostamishanke. Hankkeen kokonaiskustannukset arvioitiin 13 450 euroksi ja rahalliseksi osuudeksi 9000 euroa. Hankkeen omarahoitusosuuden 4500 € rahoittamisesta vastasivat Itä-Lapin kunnat (Salla, Savukoski, Pelkosenniemi ja Kemijärven kaupunki). Hankkeen tavoitteena oli toteuttaa Isohaaran kalateiden toimintaan liittyvät toimenpiteet, joilla varmistettiin Vallitunsaaren kalatien käyttö ja jatkossa ylisiirtokalojen pyyntimahdollisuus.

Vuonna 2017 kaloja siirrettiin Kemi- ja Ounasjoen vesistöihin yhteensä 1681 - enempi kuin koskaan aiemmin. Kaloista 1581 siirrettiin Kemi- ja Ounasjokeen ja 94 kalaa toimitettiin Eviron tautitarkkailuun.

Siirretyistä kaloista 529 olivat naaraita ja 1058 uroskaloja. Naaraskalojen keskipaino oli 4,6 kg ja uroskalojen n. 3 kg suurimpien kalojen ollessa n. 12 – 15 kilon painoisia.

Mätää ko. naaraskalamäärä tuottaa istutusalueilleen arviolta reilu 3 milj. mätijyvää.

Syksyllä 2017 Luonnonvarakeskuksen toteutetuissa sähkökalastuksissa ”nollikkaita” lohien poikasia löytyi selvästi useammista kohteista kuin koskaan aiemmin. Tiheydet toki olivat pieniä, mutta kuitenkin rohkaisevia. Vanhempia poikasia löytyi Raattaman alueelta, mutta sinne on Kemijoki Oy:n toimesta istutettu kesällä 2016 yksivuotiaita rasvaevällisiä poikasia, joiden osuutta tuloksessa on tällä hetkellä vaikea arvioida. Myös runsaat vesimäärät hankaloittivat jossakin määrin sähkökalastusten toteutusta, joten mahdollisuus, että poikasia olisi runsaammin, on olemassa.

Vaikka yleisesti Perämereen laskeviin jokiin nousseiden kalojen määrät tippuivat 40-50%, niin uuden kalatien pyyntilaitteeseen kaloja nousi yht: 768 kpl. Määrää voidaan pitää edellä esitetyistä syistä merkittävänä, koska myös ylisiirtopyynnin yhteydessä kalatien suualueen vaikutusalueelta pyydystettiin yhteensä 877 lohta.

Esimerkiksi 8.8. kalatiehen hakeutui 7 noin 60 cm mittaista uroslohta (kossia), joiden käyttäytymisestä ei jäänyt epäselvyyttä. Kalat olivat levottomia ja hakivat kiihkeästi kulkureittiä ylävirtaan. Kalatie ei ollut kyseisen veljessarjan määränpää, vaan ihan joku muu paikka. Kaloista otettiin suomunäyte, josta oli luettavissa, että kalat olivat viettäneet kolme ensimmäistä elinvuottaan joessa, eivätkä kuten velvoitekalat, 2-vuotta laitoksessa. Myös taannehtivan kasvun määrittäminen tuki havaintoa. Eli Kemijoen luontainen kierto on käynnistymässä.

Lapin liitto ja Kemijoki Oy sekä PVO Vesivoima Oy perustivat keuhällä 2016 yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän ja yhdistyksen välinen yhteistyö ei ole käynnistynyt yhdistyksestä riippumattomista syistä.

Yhdistys kantaa edelleen huolta yhteistyöryhmän toiminasta, jossa tavoitteena on vaelluskalojen palauttaminen ilman kalateitä tai muulla kalojen vapaaehtoiseen liikkumiseen perustuvalla menetelmällä.

Uusina jäseninä yhdistykseen liittyivät Kemijärven kaupunki ja Savukosken kunta.

Yhdistys on myös käynnistänyt yhteistyön Suomen luonnonsuojeluliiton, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön sekä WWF Suomen kanssa perustamalla heidän kanssaan yhteistyöryhmän, jonka toimintatavoitteet ovat kalatiestrategian mukaiset.

HALLINTO

Vuosikokouksia on pidetty yksi ja hallituksen kokouksia yksi.

Hallitukseen ovat kuuluneet:

Puheenjohtajana Jyrki Kehus Enontekiön kalastusalueelta, varapuheenjohtajana Matti Kurkela Ala-Kemijoen kalastusalueelta ja sihteerinä yhdistyksen toiminnanohjaaja Jukka Viitala.

Vuoden 2017 hallituksen jäsenet

	<u>Varsinainen jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Kemin k.	Santeri Lindholm	Mika Grönvall
Tervolan k.	Raimo Puikko	Juha Laine
Rovaniemen k.	Teppo Säkinen	Pekka Lemmetty
Kittilän k.	Risto Similä	Reijo Kyrö Asiantuntijajäsen
Enontekiön k.	Alpo Peltovuoma	Jyrki Kehus
Enontekiön ka.	Jyrki Kehus	Veikko Ylitalo
Keski-Kemijoen ka.	Reijo Saari	Jukka Korpivuoma
Ounasjoen ka.	Risto Similä	Antti Hakola
Ala-Kemijoen ka.	Matti Kurkela	Jukka Kunnari
Keminmaan kunta	Aapo Mäenpää	Susanna Sandberg
Savukosken kunta	Kari Kilpimaa	Antti Mulari
Kemijärven kaupunki	Asiantuntijajäsen	
Metsähallitus	Asiantuntijajäsen	

